

Instytut Pamięci Narodowej - Poznań

<https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/aktualnosci/40622,III-Pielgrzymka-Papieża-Jana-Pawła-II-do-Polski-8-14-czerwca-1987-r-w-obiektywie-.html>
2020-12-01, 22:22

III Pielgrzymka Papieża Jana Pawła II do Polski, 8-14 czerwca 1987 r., w obiektywie Jana Kołodziejewskiego

Archiwalne zdjęcia fotografa poznańskiej opozycji

«Jeden drugiego brzemiona noście» – to zwężone zdanie Apostoła jest inspiracją dla międzyludzkiej i społecznej solidarności. Solidarność – to znaczy: jeden i drugi, a skoro brzemie, to brzemie niesione razem, we wspólnocie. A więc nigdy: jeden przeciw drugiemu.

Jedni – przeciw drugim. I nigdy brzemień dźwigane przez człowieka samotnie. Bez pomocy drugich. Nie może być walka silniejsza od solidarności.

(Jan Paweł II, Homilia podczas mszy św. dla świata pracy, Gdańsk, 12 czerwca 1987 r.)

III Pielgrzymka Papieża Jana Pawła II do Ojczyzny w 1987 r. bez wątplenia miała charakter szczególny. Opozycja polityczna w PRL, pomimo decyzji władz państwowych o zniesieniu stanu wojennego i amnestii z 1986 r. dla więźniów politycznych, nadal poddawana była represjom oraz kontroli operacyjnej ze strony aparatu bezpieczeństwa. W sierpniu 1983 r. rząd gen. Wojciecha Jaruzelskiego, ustami wicepremiera Mieczysława Rakowskiego, wprost zasygnalizował pracownikom Stoczni Gdańskiej, że nie ma możliwości reaktywowania Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” („nie było żadnych porozumień, nie ma powrotu do Solidarności”). Wizyta Jana Pawła II w Gdańsku, kolebce niezależnego od władz związku zawodowego i niespotykanego w dziejach państwa polskiego ruchu społecznego, połączona z Koronacją Obrazu Matki Bożej z Trąbek Wielkich była świadectwem pamięci o pierwszej „Solidarności” z lat 1980–1981 i ludziach, którzy ją współtworzyli.

Oczekiwano słów otuchy i pokrzepienia, które kierował Papież pod adresem rodaków w czasie dwóch ostatnich pielgrzymek. Z tego też względu wizyta ta miała swój wymiar głęboko duchowy, religijny, stanowiła osobiste przeżycie dla każdego pielgrzyma z osobna. Z drugiej strony stanowiła rodzaj manifestacji, podkreślała jedność i solidarność, a co równie istotne – obecność środowiska opozycyjnego w kraju. Działacze podziemia pierwszy raz od wprowadzenia stanu wojennego mieli okazję się „policzyć”, zaś w skali ogólnopolskiej zaprezentować swoje poglądy. Przedstawiciele NSZZ „Solidarność”, Solidarności Walczącej, członkowie ruchu „Wolność i Pokój”, Niezależnego Zrzeszenia Studentów przywitali Ojca Świętego na gdańskiej Zaspie. Po raz kolejny Jan Paweł II przekonywał, że walka i przemoc nie mogą być silniejsze od idei solidarności: „Właśnie chcę o tym mówić, więc pozwólcie wypowiedzieć się Papieżowi, skoro chce mówić o Was, a także w pewnym sensie za Was”. Alternatywą dla walki miało być porozumienie i wsparcie, jakie należało udzielić drugiemu człowiekowi. Podziękował również „Solidarności” za podjęcie się trudu „pracy nad pracą”, walkę o godność ludzkiej pracy, wreszcie o podtrzymanie trwałej więzi między światem pracy a Eucharystią i Kościołem.

W niecodziennym spotkaniu z Ojcem Świętym uczestniczyli osobiście pielgrzymi, związkowcy oraz aktywiści wielkopolskiej opozycji. Ich obecność i zaangażowanie uwiecznił na prezentowanych fotografiach Jan Kołodziejcki – wtenczas fotoreporter opozycji poznańskiej, naoczny świadek i obserwator, dziś pracownik Oddziałowego Archiwum IPN w Poznaniu. Nie trzeba specjalnie nikogo przekonywać, jak ważnym oraz bogatym w treści interpretacyjne źródłem historycznym może być fotografia. Jak żadne inne jest w stanie uchwycić ludzkie emocje „tu i teraz”, niejako na żywo zobrazować najważniejsze wydarzenia z życia narodu, które dopiero z czasem zyskują swoją wartość i poczesne miejsce w historii.

dr Tomasz Ceglarz (Oddziałowe Archiwum IPN w Poznaniu)

OPISY FOTOGRAFII:

Nr 1. Baner z przedwojennym godłem (biały orzeł ze złotą koroną na głowie) na czerwonym tle. Nawiązanie do symboli i barw narodowych.

Nr 2., 3. i 4. Pielgrzymi, działacze zdelegalizowanego NSZZ „Solidarność” z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Niezależnego Zrzeszenia Studentów z Poznania witają Ojca Świętego.

Nr 5. Członkowie Solidarności Walczącej Oddział w Poznaniu, w środku z aparatem: Aleksandra Bessert.

Nr 6. Maciej Frankiewicz, lider poznańskiej Solidarności Walczącej.

Nr 7. Okazały oraz reprezentacyjny baner „Poznań wita Ojca Świętego” przygotowany i wyeksponowany przez działaczy zdelegalizowanego NSZZ „Solidarność” Region Wielkopolska, w tle ołtarz-okręt, projekt scenografa Mariana Kołodzieja.

Nr 8. „Wierni ideałom Sierpnia”. Działacze wielkopolskiej „Solidarności” na gdańskiej Zaspie.

Nr 9. Fragment Ewangelii wg św. Mateusza: *„Błogosławieni, którzy cierpią prześladowanie dla sprawiedliwości”*. Nawiązanie do zdelegalizowanego związku.

Nr 10. Spotkanie z Andrzejem Gwiazdą. Od lewej: Jan Kołodziejcki (autor fotografii), Aleksandra Bessert i Andrzej Gwiazda.

Nr 11. Działacze Solidarności Walczącej z Poznania wsłuchani w słowa homilii papieskiej.

Nr 12. Pielgrzymi z Poznania, od lewej m.in.: Marek Lenartowski, Leonard Szymański, Krzysztof Stasiewski, Krystyna Stachowiak, Lech Dymarski, Stanisław Grzesiek, Olgierd Baehr.

Nr 13. Rodzina Szymańskich pozująca do pamiątkowej fotografii.

Nr 14. i 15. Korowód pielgrzymów opuszczający Zaspę. Widoczne banery m.in. Solidarności Walczącej Oddział Poznań, ruchu „Wolność i Pokój”, a także postulujące hasła przemian polityczno-ustrojowych.

Nr 16. Pielgrzymi wracający ze spotkania z Ojcem Świętym na gdańskiej Zaspie, 12 czerwca 1987 r.

Nr 17. Przedstawiciele i sympatycy Regionalnej Komisji Wykonawczej NSZZ „Solidarność” Region Mazowsze, od lewej: Zbigniew Bujak, Jan Lityński, Ewa Kulik-Bielińska/Joanna Szczęsna, Henryk Wujec, Zbigniew Janas.

Nr 18. Jeden z wielu uczestników korowodu pielgrzymów – Jan Rulewski (były przewodniczący NSZZ „Solidarność” Regionu Bydgoskiego).

Nr 19. Ojciec Święty Jan Paweł II witający pielgrzymów w Gdyni, 11 czerwca 1987 r.

Nr 20. Pielgrzymi oczekujący na papieża na Skwerze Kościuszki w Gdyni.

Nr 21. Milicjanci konfiskujący banery i flagi należące do działaczy opozycji, Krakowskie Błonie, 10 czerwca 1987 r.